ANUL XXV.—No. 66.—Sâmbătă 3 Martie 1907.

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
L. 4.65 3 luni 10 lei
„ 9.15 6 luni 20 „
„ 18. Un an 40 „
Abonaţii primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGA

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserţii şi reclame 1.25 linia

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
— 11, Strada Brezoianu 11, Bucureşti —

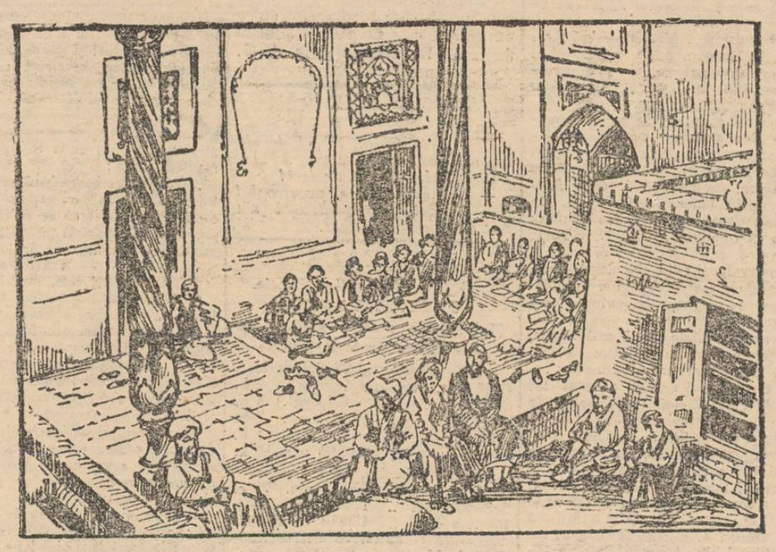

O şcoală persiană în Baku. — (Vezi explicaţia)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Vineri. 2 Martie. — Sf. Martir Teodor

Catolic

Vineri, 15 Martie. — Longinus

Soarele răsare 6.31; apune 6.19

Bucureşti. 2 Martie.

TURBURARILE AGRARE

Ziarul oficios „Conservatorul" a publicat, în numărul său cu data de 1 Martie, asupra mişcărei ţăranilor din partea de sus a Moldovei, un articol ce credem că e bine să'l rezumăm pentru cititorii noştri

Oficiosul crede că avem afaceri cu o mişcare organizată mai dinainte şi adaogă:

„Nu ne-am mira dacă s'ar descoperi că sorgintea acestei mişcări este în Basarabia; de multă această provincie limitrofă cu judeţele din susul Moldovei este bântuită de boala anti-semitismului prin mijloace barbare. Mulţi arendaşi şi chiar unii proprietari din judeţele unde s'au produs neorînduelile fiind evrei, se poate ca mişcarea antisemită să se fi combinat cu o mişcare agrară, căci provocatorii străini dar vecini ştiu bine că chestia pământului este foarte prielnică pentru a fascina pe sătenî.

„Cele ce se petreceau peste Prut de câtă-va vreme încoace nu puteau să nu aibă un reflex asupra populaţiei vecine din Regat; contagiunea unor asemenea mişcări este în totdeauna periculoasă, mai ales că ea se produce pe nesimţite de la sat la sat, transformându-se după păsurile locale ale locuitorilor"

După ce spune că guvernul trebuia să ia măsuri energice spre a împiedeca neorînduelile şi că, după ştirile primite în ultimele zile, se poate spera într'o apropiată liniştire, oficiosul zice că aceasta nu înseamnă că nu mai e nimic de făcut în chestia ţărănească.

„Este mult de făcut — zice „Conservatorul"— şi nu numai acest guvern, ci şi alte guverne vor avea să se preocupe de a căuta solutiunea acestei chestiuni de mare interes pentru ţara întreagă.

„De altmintrelea, programul desvoltat de şeful nostru la Iaşi, indica un complex de măsurî de luat în acest scop. Pe baza principiilor expuse în acest program, guvernul conservator studiază un proect de lege pe care îl va prezenta Parlamentului în sesiunea viitoare pentru a înlesni sătenilor dobândirea şi arendarea de pământurî.

„Până atunci însă, încheie oficiosul, guvernul îşi va îndeplini cu sfinţenie datoria, procedând cu energie, dar cu blândeţe, faţă cu sătenii amăgiţi, dar cu asprime neînduplecată faţă cu agenţii provocatorî străinî saû pământeni carî speculează buna credinţă şi naivitatea populaţiunilor rurale, împingându-i la acte reprobabile".

DIN FRANŢA

(Corespondenţă particulară a „Universului")

Paris, 26 Februarie.

O limbă universală

Un grup de deputaţi radicali a depus pe biuroul Camerei un proect de lege cerând ca o limbă neutră şi universală să fie înscrisă în programa învăţământului, fiind-că congresele internaţionale favorisează apropierea popoarelor şi trebue ca congresiştii tuturor ţărilor să se poată înţelege la acele congrese prin întrebuinţarea unei limbi comune.

Autorii propunerei preconisează Esperanto.

Alţii propun noua limbă universală: Idiomul neutral.

Îndrăzneaţă încercare de asasinat la Paris

Un institutor rus, anume Lazare Goldfeld, în vârstă de 23 anî, sosi alaltăerî noapte din Petersburg. Vorbind prost franţuzeşte se adresă, în sala gărei de Nord, la două indivizî, cerându-le să-l ducă la un hotel serios. Cei doui bărbaţi îl duseră pe cheiul Jemmapes.

În urma grevei electricianilor, acel loc era cufundat într'o beznă adîncă.

Ajungând acolo, „călăuzele" începură să jefuiască pe d. Goldfeld; apoi voiră să-l sugrume. Dar institutorul isbuti să se desfacă din mâinile lor. Atunci unul din apuşi 'l trînti jos, şi fiind că victima chema ajutor, al doilea bandit voi să-l sugrume iar.

Din fericire, ţipetele fuseseră auzite. Sergenţii alergară şi, după o luptă înverşunată, isbutiră să prindă pe banditi.

Manifestaţia în onoarea lui Rousseau

Manifestaţia organizată de către ziarul „Censeur politique et littéraire" în onoarea marelui scriitor Jean-Jacques Rousseau, s'a făcut erî, la orele 2 d. a., în marele amfiteatru al Sorboneî.

Serbarea a fost prezidată de către d. Aristide Briand, ministrul instrucţiunei publice.

S'au rostit diferite alocuţiunî de către d-niî J. Ernest Charles, Paul Painlevé, Victor Marguerite, Jean Richepin, A. Berryer, şi Campi.chi, preşedintele „Asociaţiei generale a studenţilor" din Paris. **Brutus.**

PRESA MAGHIARĂ

în contra Românilor

Atitudinea bărbătească a deputatului român dr. Al. Vaida-Voevod, în şedinţa de Luni a Camerei deputaţilor din Budapesta, a exasperat cu totul pe şoviniştii maghiarî. Presa lor tună şi fulgeră în contra „îndrăzneliî valahilor", ba unele ziare insultă în mod grosolan, chiar şi pe d-nele şi d-şoarele române, carî asistaû îmbrăcate în costum naţional, la acea şedinţă, într'o tribună publică. Astfel, ziarul „Magyar Nemzet" îşi bate joc în mod atât de trivial de damele române, în cât chiar el însuşi mărturiseşte că nu poate da expresiune gândurilor, de oare-ce şi procurorii citesc acest ziar.

Iată în ce termenî „civilizaţi" se exprimă ziarul „Egyetertes", un organ de frunte al partidului kossuthist:

„Urmaşii lui Traian ar vrea să creească pe banii Maghiarilor agitatorî valahi şi martirî pentru memorande. De când naţiunea maghiară a fondat patria, aicî în valea Dunării şi Tiseî, totdeauna a dat de Valahi, ca duşmanî neîmpăcaţi şi plinî de ură. Acest ticălos popor, acum după câtă-va vreme îşi ia de odată asupraşi cununa de martiragiû şi strigă în lume, că Maghiarul îl asupreşte şi-l despoae de drepturî naţionale. Dar pe temeiul cărei istoriî îşi revendică ei drepturî separate în Statul maghiar? Drepturî speciale decât acele de care se bucură alţi cetăţenî ai patrieî? Venit-a cucerind valahimea în acestă ţară? Aû eî oare pământ cîştigat prin singe?

Nu. Eî s'aû strecurat pe furiş, ca niste vagabonzî aduşi de vênt, de sălbătăcimele Balcanului. Aicî aû aflat vetre, pâne şi apărare.

S'aû făcut eî oare vrednicî de privilegiî prin ceva marî servicii frăţeştî?

Nu! Şi de o mie de orî nu, valahul a fost totdeauna duşman intern ticălos. Dar niciodată făţiş, ci pe ascuns. Pe singuriî săî bine-făcătorî, pe Maghiarî, î-a muşcat în felul cel mai crâncen. Pentru că alt neam nicî n'ar fi primit la sînul său această turmă infectă şi murdară. N'ar fi tolerat-o nicî un neam cult.

Şi acum aceştî domnî ne vorbesc aicî de gravamenele lor. Unde aû câştigat eî drepturi naţionale? Poate la Ajud? Orî la Blaj?

Trebue o mare şi infamă obrăznicie, că abia cu 50 anî în urma acestor infamiî, fiiî părinţilor ticăloşi, carî aû călcat în sânge de femeî şi copiî, să vină în faţa ministrului maghiar de culte fără ca să roşească şi să vorbească despre gravamenele drepturilor lor patriotice. Aceasta aû făcut-o azî valahiî".

Mişcarea ţăranilor

din Moldova de sus

Ştiri grave de la Podul-Iloaiei. — Eliberarea studenţilor arestaţi.—Intrunirea publică a studenţilor

(Prin telefon de la coresp. nostru particular)

Iaşi, 1 Martie — De la Podul-Iloaiei sosesc ştiri grave.

Aû venit în acest târguşor un număr de 200 sătenî, cerând autorităţilor pământ.

Inspectorul ad-tiv Bogdan a sfătuit pe ţăranî să fie liniştiţi şi să caute pe cale administrativă pământ.

Ţăranii aû ascultat în parte sfatul, dedându-se totuşi la puţine acte de violenţă.

După aceea sătenii s'aû retras; însă după câte-va ceasurî s'aû reîntors, de astă-dată în număr aproape de 700, provocând scene violente, spărgând şi devastând casele mai multor arendaşi evreî.

Printre alte case devastate sunt ale arendaşilor Guttman, Moise Alener şi alţii.

Toate prăvăliile sunt închise. Panica în poporaţia evree e foarte mare.

D. prim-procuror Ghinea Ionescu a plecat spre Podul Iloaiei.

Armata a fost din nou chemată spre Podul Iloaeî.

Mai circulă alte ştiri grave carî însă nu se pot controla aci.

— Tribunalul din Iaşi a infirmat mandatele de arestare contra celor 4 studenţi basarabenî carî eraû acuzaţi ca instigatorî ai ţăranilor.

Studenţii aû fost puşi în libertate.

Acelaşi tribunal a confirmat arestarea a 11 ţăranî, toţi din Bădenî şi Cotnarî, acuzaţi ca instigatorî. Unul din aceştia a recunoscut că a devastat nişte case evreeştî.

— Din Segarcea, de lângă Bădenî, se anunţă că 400 ţăranî aû devastat mai multe case evreeştî.

S'a trimes armata la faţa locului.

— La sosirea în Iaşi, azî, a celor 3 studenţi basarabenî, studenţii din Iaşi le-aû făcut o frumoasă primire.

Entusiasmul printre studenţi este mare.

Iaşi, 1 Martie. —Iată noui amănunte asupra revolteî din Podul-Iloaeî.

Eî aû avut loc recrutările la Podul Iloaeî, cu care ocazie aû venit în acea parte foarte mulţi sătenî şi cu aceeaşî ocazie a avut loc şi o şezătoare ţărănească, vorbind învăţătorul Rudariu, care a îndemnat pe sătenî la liniste.

După acea şezătoare, sătenii s'aû dus în tîrg şi în loc de liniste s'aû dedat la neorânduelî, spărgând geamurile de la mai multe case.

A eşit atunci întru întâmpinarea sătenilor d-nul Bogdan, directorul prefecturei judeţului, care se află în comisia de recrutare şi parlamentând cu ţăranii i-a îndemnat să se împrăştie.

Ţăranii s'aû împrăştiat, însă azi dimineaţă aû venit în număr de 5 saû 6 sute şi s'aû dedat la turburărî mai grave, aû devastat case şi aû bătut pe mai mulţi evreî.

In acelaşi timp în urma unui ordin telegrafic a sosit în acea parte regimentul de roşiorî care se află la Tg.-Frumos, împreună cu d. inspector administrativ Bogdan. Ţăranii carî aû venit la Podul-Iloaei sunt din Cobâlteni, Iezăreni şi Erbiceni.

In acest moment nu se ştie aicî adevărul asupra situaţieî din Podul-Iloaieî; circulă ştirî grave, însă nu se pot confirma şi nu le înregistrez pentru că îmî par exagerate.

Iaşi, 1 Martie. — Acuma am revenit din Podul-Iloaei unde am făcut în persoană o anchetă pentru ziarul „Universul".

Aceasta în urma ştirilor alarmante carî aû circulat în oraşul Iaşi.

Acele ştirî sunt în parte adevărate, căcî oraşelul Podul Iloaeî e locul unor turburărî foarte grave.

Iată amănuntele culese:

In fie-care Miercurî se face la Podul-Iloaeî o şezătoare ţărănească. Erî ca de obiceiû, a avut loc o şezătoare, dar de astă dată aû asistat foarte mulţi ţăranî.

După şezătoare, adică erî seară, ţăranii s'aû împrăştiat în târguşor şi aû spart geamurile la locuinţele arendaşilor Gutman şi Druckman; aû intervenit reprezentanţii autorităţilor şi aû sfătuit pe sătenî să se împrăştie în liniste.

Ţăranii aû promis chiar că nu se vor atinge de nimenî în acel oraş.

Contrar promisiunei însă ţăranii aû pătruns azî dimineaţă în număr de 800 în oraş şi aû luat pe sus cu dânşii pe arendaşul Druchman, ducându-l la primărie pentru a se înţelege în privinţa unor pământurî.

In localul primărieî se afla procurorul Scarleţ şi judecătorul de instrucţie Erbiceanu. Aceştia aû sfătuit pentru a doua oară să fie liniştiţi, iar Druckman pentru a împăca pe ţăranî, a primit absolut toate cererile lor.

Un moment s'a crezut că liniştea e asigurată, totuşi ţăraniî, profitând de faptul că în oraş nu eraû de cât 100 de soldaţi şi carî eraû la masă, s'aû împrăştiat în toate străzile din Podul-Iloaeî şi s'aû dedat la acte nespus de violente, devastând mai toate casele locuitorilor evreî, devastând aproape toate magazinele de acolo, aruncând mărfurile pe stradă, împrăştiindu-le şi stricând tot ce le eşea în cale.

Soldaţii eraû în neputinţă de a resista ţăranilor înfuriaţi; fiind alungaţi dintr'o stradă ţăranii se grupaû în altă stradă unde repetaû aceleaşi scene.

Această gravă stare de lucruri a durat de la 12 până la 3 d. a., în care timp n'aû lăsat nimic neatins.

Cu această ocazie aû fost grav maltrataţi comercianţii Zeda Schwartz, Iţic Moscovici, Aba Blumenfeld, Iancu Merovici, şi alţi mulţi a căror nume încă nu se cunoaşte.

Aû mai fost duşi la spital 2 copiî, carî aû fost răniţi de bucăţile de geamurî sparte.

La ceasurile 3, soldaţii aû primit ordin să tragă, şi numai după ce aû tras treî salve de puşcă în vênt, ţăranii aû început să plece, cu atât mai mult, cu cât tot la orele 3 aû sosit în grabă trupele de roşiorî aflătoare la Hârlău; aû fost devastate peste 300 case evreeştî,

S'aû spart geamurile tuturor sinagogilor şi tuturor şcoalelor israelite.

De asemenea aû fost sparte geamurile locuinţei rabinului „Făcător de minunî", şi a celui-l-alt rabin.

Iată o parte din numele celor devastaţi: Aller Herşcovici, Haim Rosenberg, Marcus Iosipovici, Reza Ringhilescu, M. Kohn, Avram Herşcovici, Solomon Cahane, Avram Klinger, David Ciobotaru, M. Zalig, Marcu Iţicovici, Moise Solomon, Herşcu Oivede, Cerna Sauffried, Adolf Lazăr, Strul Schorr, Iosuf Moise, Avram Botnariu, Solomon Elias, Molka Marcovici, Iţic-Nachman, Iosub Schwartz, Kupperbar, Moise Lazăr, Falic Ciobotaru, Bela Lupu, Hirşu Moraru, Şmil Rosen, Iţic Culeraru, David Weintraub, Abner Herşcovici, Ancel Iosupovici, împământenit, Zeda Rotenberg, Şloim Davidovici, Moise Leiba, Froim Weisman, Ida Doroşcăneanu, A. Itenberg, Strul Sesser, David Braunstein, David Denes, D. Haimovici, Şmil Zaharovici, Iancu Stoleriû, Leodold Goldenberg, Avram Maşinistu, Herşcu Schwartz.

Comercianţii din Podul Iloaeî aû telegrafiat angrosiştilor din Iaşi că marfa lor a fost distrusă, şi că pagubele lor sunt foarte marî.

Populaţia din Podul-Iloaeî este în plină panică, dar în urma riguroaselor măsurî luate de autorităţî, se crede că de aci înainte liniştea e asigurată.

Întorcându-mă la Iaşî, am aflat că comercianţii de aci se tem de falimente.

In ultimul moment se anunţă că şi în comunele Erbicenî şi Vlădenî s'aû produs agitaţii agrare.

Aceleaşi ştirî sosesc şi din târguşorul Ibăneşti (judeţul Dorohoi.

Intrunire studenţească

Iaşi, 1 Martie.—La orele 3 d. a., a început întrunirea publică în sala Pastia, convocată de studenţi, tot în cestiunea agitaţiilor agrare.

Presidează profesorul A. Cuza, care arată că datoria profesorilor universitarî este de a fi alături de studenţi atunci când cestiunile ce acestea le agită sunt drepte.

Descrie mizeria ţărănimeî, care este exploatată, care nu capătă dreptate şi care, muritoare de foame, este pe cale de a-şi face singură dreptate.

Arată că datoria tuturor românilor este de a stărui energic pentru îmbunătăţirea soarteî ţăranilor.

In timpul vorbireî se produc câte-va incidente în sală.

Poliţia a luat întinse măsurî.

Iaşi, 1 Martie. — După d. Cuza vorbeşte căp. Palade care face istoricul chestieî ţărăneştî; arată cum că proprietarii fără deosebire exploatează ţărănimea; descrie în culorî negre starea ţăranilor şi spune că de câte orî s'aû dat pământurî de către Stat s'aû protejat numaî partizanii politicî.

Studentul Cădere mulţumeşte profesorilor universitarî că aû venit alături de studenţi şi spune că studenţii carî vorbesc azî pentru cauza ţăranilor şi mâine îşi vor schimba convingerile să fie consideraţi ca duşmanii neamului.

Mai vorbeşte d. Petrescu, de la facultatea de ştiinţe şi d. Măcărescu, preşedint. societăţii „Solidaritatea" care blamează pe acei studenţi carî aû început mişcarea iar acum s'aû dat înapoi.

D-niî Teodorescu, student, şi Leon Cosmovici, profesor universitar, îndeamnă pe studenţi să fie strâns uniţi şi demonstrează că aceştia aû marea misiune de a veni în ajutorul ţărănimei exploatate.

Mai vorbeşte d. Zamfir Bogrea, student.

Intrunirea urmează.

Iaşi 1 Martie.—Mai vorbesc Lascar Tărăbuţă care respinge acuzarea ce i s'a aous că ar fi autorul moral al devastărilor antisemite de la 16 Maiu din Iaşi şi zice că a luptat atunci ca şi acum şi va lupta în totd'auna pentru isbânda românismului.

Avocatul Abgar Buiciu zice că chestia ţărănească e chestia neamului. Fără ţăran n'am avea nimic.

Aduce elogii profesorului Cuza care luptă pentru trezirea conştiinţei naţionale. Atacă pe evreî şi spune că Moche Fischer e domnu Moldoveî; zice că mişcarea agrară nu vine de la agitatorî micî de la ruşi, ci e resultatul esploatăreî arendaşilor evreî, spune că răbdarea poate să aibe margini.

Vorbeşte studentul Bogrea care critică violent atitudinea şi obiceiurile politice ale partidelor faţă de ţărănime.

Arată vinovăţia claselor diriginte în mizeria ţărănească.

Arată că interesele de partid împiedică soluţiunile bune pentru sătenî.

Arată rolul mare al tineretului pentru scoaterea ţărănimeî din jugul unde se află.

La sfîrşit d. prof. universitar A. C. Cuza, dă citire, în aplausele generale, uneî moţiunî prin care studenţimea cere să se procedeze cu blândeţe faţă de sătenî, să se aplice cu rigoare legea stabilireî străinilor la sate, îndepărtându-se străinii, carî sunt în conflict cu această lege.

Apoî mai cere moţiunea o lege pentru rezolvarea chestieî agrare şi să se dea o deosebită atenţie şcoalei rurale.

In caz de neîndeplinire a acestor cerinţî studenţii îşi iaû angajamentul de a lupta alături de sătenî.

La ceasurile 7 întrunirea s'a terminat în linişle, de oare-ce ceî 4 studenţi arestaţi aû fost liberaţi.

Studenţii ieşeni îşi reiaû cursurile mâine.

ASASINATUL

primului-ministru Petkow

(Telegramele particulare ale ziarului „Universul")

Arestarea unor ziarişti

Sofia, 1 Martie. — Instrucţia asasinatului se învârteşte în jurul personalului redacţieî ziarului „Balkanska Tribuna".

Astă-zi a fost arestat încă un redactor caricaturist şi un reporter al acestui ziar, bănuiţi că ar fi ştiut de planul asasinatului şi aû îmbărbătat pe atentator.

Viitorul prim-ministru.— Diferite combinaţiuni ministeriale

Sofia, 1 Martie. — Principele Ferdinand va sosi azî. După înmormîntarea lui Petkow, primul ministru interimar Stancioff va presenta în mod formal dimisiunea cabinetului.

Fireste că nu se poate închipui acum o schimbare de guvernământ în actualele împrejurărî, de oare-ce este inoportun ca schimbarea cabinetului să fie dobândită printr'un act de volnicie. Nicî ceî mai nerăbdătorî adversarî aî guvernului nu doresc şi nu speră în concedierea cabinetului.

Probabil că principele Ferdinand va însărcina pe Stancioff cu formarea noului cabinet, care va rămâne tot cel vechiû, primindu-se în minister două saû treî candidaţi de miniştrî din fracţiunea ţoncevistă a partidului liberal care cochetează cu guvernul.

La vară, după ce situaţiunea va fi limpezită, principele se va folosi de momentul oportun pentru a concedia cabinetul stambulovist. Nu este esclusă posibilitatea ca în aşa zisul noul-vechiû cabinet de tranziţiune să intre şi cîţi-va generali.

Amestecul partidului naţional.--Inmormintarea lui Petkow.—Congres

Sofia, 1 Martie. — Organul guvernului „Nowwjek" acusă partidul naţional, că prin agitaţiunea sa lipsită de scrupule a pus în mâna asasinului arma ucigătoare.

— Inmormintarea lui Petkow se va face mâine Vineri, la ora 2 jum. p. m. în cimitirul central, conform dorinţei modeste a defunctului.

— Ştirî din tabăra guvernamentală anunţă că probabil se va ţine la Sofia un congres al partidului.

O CUGETARE PE ZI

Banii aû o mască. Aceî carî se îmbogăţesc, par de multe orî săraci, şi aceî carî se ruinează par bogaţi.

MAJORAREA

capitalului băncei comerţului din Craiova

(Prin poştă de la coresp. nostru particular)

Craiova, 27 Februarie.

Introducerea capitalului străin

Banca comerţului, înfiinţată în 1897, luna Decembrie, ca o societate cooperativă, cu un capital de 200 mii leî, de un grup de tinerî cu studiî speciale financiare, sub preşedinţia d-lui N. N. Popp, după un an numaî de existenţă, ia o mare desvoltare şi se transformă în societate anonimă cu un capital de 1 milion.

Condusă de la început cu multă pricepere, banca căpătă încrederea comerţului din Oltenia şi a particularilor, carî vin şi-şi depun aci capitalurile şi economiile.

In 8 anî ajunge o situaţie splendidă dovadă că la 1 milion capital înregistrează depozite de 9 milioane şi jumătate.

Aceasta graţie capitaliştilor romînî carî preferaû Banca comerţului de şi primeaû interese mai micî aci de cât la băncile străine unde eraû solicitaţi.

In tot timpul a'u condus de principiul de a fi o bancă românească şi de a da sprijin comerţului şi agriculturei româneşti.

Condusă numaî de elemente româneşti, după cum prevede chiar statutele, alimentată numaî de capitaluri româneşti, a ajuns la rezultatul strălucit de a da la sfîrşitul acestui an un beneficiû net de 310 mii leî, adică 30 la sută, cum n'a dat altă instituţie financiară în ţară.

Cu toate beneficiile marî acţionariî nu aû căutat să se folosească ei de aceste beneficiî ci s'aû mulţumit în tot-deauna cu 9 la sută dividende, lăsând restul pentru formarea unui fond de rezervă puternic, care să pue banca la adăpostul orî-căror fluctuaţiunî, aşa că fondul de rezervă cerut de lege a mai crescut cu încă 201.361 leî, din beneficiul net. Cu modul acesta după o existenţă numaî de 8 anî, de când a devenit anonimă, fondul de rezervă a atins respectabila sumă de 752.805 leî, la un milion capital, deci aproape l'a îndoit.

In această situaţiune splendidă se găseşte Banca comerţului în ajunul adunăreî generale care va avea loc Duminică 4 Martie şi la care acţionariî sunt chemaţi ca să-şi dea votul într'o chestiune de o importanţă cum n'a fost alta până acum de când banca fiinţează.

După o trecere sumară prin consiliul de administraţie acum câte-va zile, e vorba ca prin surprindere să se propună în adunarea generală de Duminică majorarea capitalului de la 1 milion la 2 milioane, din care a treia parte adică 630 mii leî să se dea unei case de bancă streină, care ar mai avea în plus şi amestec direct în administraţia băncei.

Cu toate că o chestiune de importanţa aceştia ar fi trebuit adusă în discuţia consiliului de administraţie cu mult înainte de adunarea generală, ea n'a fost pusă în consiliû de cât în ajunul ultimeî zile în care trebuia să apară convocarea în „Monitorul Oficial"; mai mult chiar, în convocarea adunăreî generale această chestiune, mai importantă ca orî-care alta, este trecută sub eticheta vagă „Sporirea capitalului şi modalitatea acesteî sporiri", din care acţionarul nu poate deduce absolut de loc de ce e vorba.

Cu modul acesta, câţi-va interesaţi ca această propunere să treacă prin votul în cunoştinţă de cauză.

Lucilius

O şcoală persiană în Baku

— Vezi ilustraţia —

Intr'unul din numerile trecute am dat ca ilustraţie o vedere a palatului justiţieî, pe timpul când oraşul Baku era sub stăpânirea chanilor persianî.

Ilustraţia noastră de astă-zi reprezintă interiorul uneî şcoale din acel oraş. Elevii şed jos pe un covor cu cărţile înainte, pe când profesorii şed la o parte.

Măsuri pentru stîrpirea şoarecilor

Cu venirea primăverei, pământul golindu-se de zăpadă, dezastrele pricinuite de şoareci ar putea ameninţa semănăturile acolo unde iarna a fost mai puţin riguroasă.

Pentru întîmpinarea acestuî pericol, ministerul agriculturei a dispus să se împartă gratuit culturî de microbul tifosului şoarecilor pentru distrugerea acestor rozătoare.

Doritorii, ale căror semănăturî nu sunt acoperite cu zăpadă, vor adresa ministerului cerere timbrată, în care vor arăta numărul hectarelor invadate de şoareci.

Pentru fie-care hectar invadat e absolută nevoe de cel puţin o eprubetă a numiţilor microbi; orî-ce reducere poate compromite rezultatul bun ce se poate aştepta după întrebuinţarea acestor culturi.

Cererea aceasta era destul de bizară; dar Liana d'Aigle nicî nu clipi. Ea îşi luă angajamentul formal de a trimete bani acelei femeî de stradă, pentru ca Fernand Maurel să n'o găsească în lipsă la eşirea sa din închisoare.

— Numaî în condiţiunile acestea, adăugă Fernand Maurel, voî rămânea tăcut... Salvind-o pe Maria Scândură, o salvezî pe scumpa ta Elenă.

Plecând, Liana zise fostului eî amant:

— Ca un semn că mă voî ţine de angajamentul pe care l'am încheiat, mă duc să depun pe numele tău, cinci sute de leî la grefa închisorii. Voî depune o sumă egală şi pentru Maria Scândură.

— Mulţămesc Liano, mulţumesc!.. murmură cu oare-care emoţie. Mulţumesc...

Da, Liana avea foarte mare dreptate; Fernand Maurel puteau să constate lucrul acesta îndată. El pricepu îndată că era în propriul său interes să păstrezi cea mai completă tăcere.

(Va urma)

Evenimentele din Rusia

(Telegramele particulare ale ziarului „Universul")

In spre disolvarea Dumeî.- Svon de lovitură de Stat în Finlanda

Berlin, 1 Martie.— Telegramă din Petersburg.

Barometrul politic arată o accentuare a pesimismului pe care vi l-am relevat.

Guvernul a adresat poliţieî dispoziţii restrictive a imunităţii parlamentare, ca, de pildă, facultatea de a pătrunde în locuinţele deputaţilor când ţin întruniri, de a'i aresta pe stradă fără a ţine socoteală de calita ea lor de deputaţi, când sunt motive de a se opera arestări în masă.

De sigur că se tinde a se obosi Duma şi a o sili să izbucnească în vre-un act care să o compromită şi să părăsească astfel acea tactică de rezistenţă pasivă, care nu oferă guvernului nicî un pretext spre a o disolva.

Se mai anunţă o perioadă de crâncenă reacţiune nu numaî pentru Rusia, ci chiar şi pentru Finlanda, unde, din iminentele alegerî, se aşteaptă izbânda partidelor înaintate.

După aceste svonurî s'ar pregăti acolo o lovitură de Stat. Provincia ar avea a fi ocupată milităreşte şi constituţia suspendată.

Acum câte-va zile a fost transferat în Finlanda unul din cele mai crude regimente de cazacî, cu reşedinţa până acum în răzvrătita Livonia. Alte trupe vor fi trimise în curând.

Aceasta ar fi explicarea întregeî campanii dusă în ultimul timp de oficioasa „Nowoie Wremja", contra Finlandeî, invinovăţită că oferă asil revoluţionarilor ruşî.

SENZAŢIONALA AFACERE

DIN PLOEŞTI

Dispariţia unei femeî.—Născocirî.—Scrisoarea misterioasă.—Cercetările parchetului.—Act de donaţie.—Asasinat.—Dovezi puternice

Ploeşti, 1 Martie

In câte-va corespondenţe anterioare am relatat amănunţit despre preocuparea parchetului de a desvălui adevărul asupra uneî misterioase afacerî din com. Cocoraşti-Grind.

Prin luna Noembrie, anul trecut, a dispărut din sat, în mod misterios, femeea Maria Dragomir Nicolau. Această dispariţie a început să fie foarte mult comentată printre sătenii din Cocoraşti-Grind. Nepotul dispăruteî, anume Avram Stan G. Băicoianu, în etate de vre-o 22 anî, a răspândit atunci svonul că mătuşa sa a plecat spre Bucureşti, cu o enormă sumă de monede de aur antice, pe care el zicea că le-a găsit în grădina tatălui său.

Prin luna Decembrie, acest Avram primeşte o scrisoare, cu semnătura mătuşeî sale Maria Dragomir, prin care era autorizat să îngrijească de toată averea eî, căcî luî îî va dona-o.

Primarul comuneî, d. M. Nicolescu, care ştia că Avram nu mai primise până atunci vre-o scrisoare, l-a chemat la primărie şi i-a citit-o. De aci înainte, Avram începe să povestească nişte bazaconiî, în cât nicî luî nu-î venea să le dea crezare.

Spunea el, că a găsit în pământ o căldare cu monede de aur vechî, în greutate de peste 50 chilegr. etc.

De aci înainte, o adevărată încurcătură!..

Vestindu-se parchetul despre această afacere, a început cercetările. Avram St. G. Băicoianu şi-a menţinut toate declaraţiunile, care le făcuse de la început. Pe lângă scrisoarea citată mai sus, el a mai prezentat şi un act de donaţie, din partea mătuşeî sale Maria Dragomir Nicolae, făcut pe o coală de un leû, prin care se specifica că-î lasă luî toată averea.

Toate aceste încurcături a îndrumat parchetul să creadă că Avram a asasinat pe mătuşa sa. Cercetările continuă din ziua de 15 Ianuarie şi nimic precis nu s'a putut afla din gura inculpatului.

Primarul comuneî, d. M. Nicolescu, făcând şi d-sa cercetărî incontinuû, a putut descoperi că actul de donaţie a fost scris de un jâlbar din sat, care fiind interogat, s'a încurcat în declaraţiunî. Pe de altă parte, ţiganul Ilie Ion Avram, chiriaşul dispăruteî, declară că în noaptea dispariţieî femeeî Maria Dragomir, a dormit cu ea în cameră, nepotul său Avram Stan G. Băicoianu.

Aceste descoperirî sunt puternice dovezî pentru aflarea adevărului.

Prahoveanul.

CORPURILE LEGIUITOARE

CAMERA

Şedinţa de la 1 Martie

Şedinţa se deschide la orele 2 jum., sub preşedinţia d-luî Cantacuzino Paşcanu.

Prezenţi 98 d-niî deputaţi.

Pe banca ministerială se află d-niî miniştri Take Ionescu, I. Lahovari şi D. Greceanu.

D. ministru I. Lahovari roagă a se interverti ordinea de zi spre a se vota convenţiunile internaţionale.

Se admite cererea.

Se votează convenţiunea comercială cu Italia.

D. I. I. Brătianu depune o cerere a mai multor locuitorî din Drăgăşani, protestând contra împrumutului proiectat de primăria locală.

D. I. Brătescu interpelează pe d. prim-ministru şi pe d. ministru al domeniilor asupra necesităţeî revizuireî legeî tocmelelor agricole şi a se lua măsurî de ocrotire a muncei sătenilor.

D. C. Rădulescu-Mehedinţi spune că administratorul financiar de Mehedinţi a săvîrşit unele abuzurî şi roagă pe ministrul de finanţe să ia măsurî în consecinţă.

D. ministru Take Ionescu răspunde că va cerceta şi va lua măsurî.

D. N. Tzopârdea dă cetire raportului asupra convenţieî radiografice internaţionale de la Berlin.

Proiectul se votează.

D. I. Tanoviceanu roagă a se fixa o zi spre a'şî desvolta interpelarea sa adresată d-luî miuistru al instrucţieî

119

GLASUL MORŢILOR

— Mare roman de moravurî —

PARTEA A DOUA

XI

Pactul încheiat între Liana d'Aigle şi Fernand Maurel

— De sigur; lucrul acesta va fi stabilit într'un mod cert.., Şi fiind-că a devenit soţul verişoareî sale, totul este scăpat... Nimenî nu mai poate să murmure...

— Dar fiica Eleneî îmî aparţine; ea este a mea într'un mod legal... Am recunoscut-o, şi împotriva actuluî de naştere nu vor putea face nimica...

— Te înşeli, actul acesta de naştere, din care voeşti să'ţi faci o armă, se va întoarce împotriva ta însuţi.

— Ah!... Cum asta?...

— Fără nicî o îndoială.. Trebue să vedem lucrurile aşa cum sunt în realitate... Andreî Hubin, căsătorindu-se cu Elena de Iuranda, a şters toată ruşinea trecutuluî.

— Dar nimenî nu cunoaşte încă misterul... Când voiû spune însă că Elena a avut o fiică...

— Andreî va declara că e fiica luî...

— Nu va putea să dovedească lucrul acesta; pe când eû...

— E adevărat că declaraţia ta va provoca oare-care scandal. Dar Andreî Hubin va şti de asemenea să meargă până la capăt; el va şti să'şî salveze soţia...

— Dar actul de recunoaştere?

— Cu cea mai mare uşurinţă se va putea dovedi că actul acesta nu este datorit de cât uneî înşelătorii... E un fals în acte publice.

— Un fals!...

— Fără îndoială... E un act fals... Şi ştiî bine că cu chestiunî de soiul acestora, legea nu glumeşte... Prin urmare iată-te cu două acuzaţiunî pe capul tău.. Situaţia ta nu va mai fi de loc îndoelnică... Veî putrezi toată viaţa într'o închisoare.

Fernand Maurel se liniştise. Vedea bine că raţionamentele Lianeî d'Aigle eraû cât se poate de adevărate... Si rămăsese dus pe gândurî, uitându-şi situaţia.

Incepea acum să'şi vadă afacerea într'o lumină cu totul nouă; se mira el însuşi cum de putuse să fie atât de orbit până atunci.

Liana observă îndată această schimbare şi pricepând că avea să câştige partida, continuă:

— Vorbind, strigând în gura mare secretul pe care'l cunoştî, îţi agravezî tu însu-ţi situaţia; pe când dacă mă voî asculta pe mine, te salvezî.

— Poate că aî dreptate. Să vedem. Te ascult.

— Tu ştiî cât de mult o iubesc eû pe nenorocita mea amică Elena, ştiî că cu toate cele întâmplate, cu tot rêul care ne desparte, am avut pentru dênsa cea mai sinceră afecţiune.

— Da, ştiu.

— Numaî din dragoste pentru dênsa, am venit acum aicî... am venit din propriul meû impuls, din propria mea pornire.

— Şi ce vreî să'mî spui?

— Imî veî făgădui. Şi-mî veî jura că te veî ţine de cuvânt... nu veî pronunţa nicî un cuvânt în faţa tribunaluluî despre naşterea copiluluî Eleneî. Imî veî făgădui că nu veî pronunţa nicî un cuvânt, că nu veî face nicî o alusie care ar putea-o compromite pe Elena... Dacă veî face lucrul acesta, imî şi iaû angajamentul de a avea în tot-d'a-una grijă de tine.

Mă voiû sili să provoc indulgenţa tribunaluluî, şi să caut mai pe urmă să obţin graţiarea ta... Afară de asta te voiû ajuta în tot timpul cât veî sta în închisoare; când veî fi liber, îţi voiû asigura existenţa, şi-ţi voiû da mijloacele pentru a-ţi reface viaţa.

— Imî juri lucrul acesta?.. exclamă banditul, veî face toate acestea pentru mine?

— Imî iaû angajamentul solemn... Ascultă-mă bine... va fi cu neputinţă să scapi necondamnat.

— Ştiû bine...

— Dar afacerea ta în loc să fie luată drept asasinat cu premeditare şi cu pândă, va putea fi privită ca o simplă af